

FOND "BOSNJACI" SARAJEVO	
Datum prijema	27. 09. 2013
sa priloga	
broj	327-1085/13

Aladža džamija ljepotica Balkana

Prvo što sam vidjela otvarajući oči i budeći se iz sna bila je žuta ploča na kojoj je crnim slovima bilo ispisano Foča. Veliki dio putovanja sam prespavala, ali buđenje je uslijedilo u pravom trenutku. Upravo sam stupala na teritorij jednog gradića koji u sebi krije mnoge tajne. Postoji tu mnoštvo priča, zanimljivih, onih manje zanimljivih, ali i onih nebitnih, koje se pričaju samo da bi se nešto govorilo. Međutim, izdvaja se jedna priča, koja bješe ispričana toliko puta da se broj ne može odrediti, ali nikada ne bi dovršena. Svojim sadržajem upućivala je na onu vrstu priče koju zovu bajka, s tim da je posjedovala dva izuzetka. Ta bajka je još uvijek čekala svoj sretan kraj i bila je daleko od svakog vida imaginarnog (ne)postojanja. Bila je to stvarna, netipična bajka. Početak bajke mi je pričala moja nana, koja je često posjećivala grad, čijom tajanstvenošću sam ja bila fascinirana, jer je imala mnogo porodice koja je tu živjela.

Dugo vremena je nana obilazila grad i tragala za posebnim mjestima u kojima bi mogla napojiti svoju dušu jer ju je, kao i mene, umjetnost jako ispunjavala. Godinama je lutala novim nepoznatim ulicama, ali nije uspijevala pronaći izvorište zadovoljstva i spokoja, ali i arhitektonske harmonije, sve dok jednog dana nije došla na desnu obalu rijeke Čehotine i ugledala Ljepoticu. Minute su prolazile, a nana je poput kipa stajala i ne trepćući posmatrala skladnost kojom je odisala građevina, koja se nalazila ispred nje. Mislila je kako je uspjela ući u vremeplov, te je sada negdje daleko, kilometrima i vijekovima udaljena od bosanskog grada. Do uha joj je doprlo nekoliko riječi koje su se otkotrljale sa usta prolaznika, iz kojih je uspjela saznati ime Ljepotice. „Aladža, Aladža“, govorila je tiho, gotovo šapćući, a usta su joj bila puna oduševljenja.

Nije odmah uočila okolinu, jer je svjedočila postojanju građevine orijentalne kulture. Najviše je se dojmila vitka četrnaestostrana munara, koja se izdizala visoko u nebo. Nana, znatiželjna i željna novih spoznaja zakoračila je u unutrašnjost džamije. Otvarajući dvokrilna vrata, koja su uokvirivali masivni mermerni dovratnici, kročila je u unutrašnjost i ostala impresionirana skladnošću i nesvakidašnjošću enterijera. Minber je bio ukrašen cvijetnim ornamentima, koje danas, možemo vidjeti samo na slikama. Makfil joj je ostao u sjećanju po šestokrakim zvijezdama kojima je bio ukrašen i stalaktitskom dekoracijom. Nanine oči su zasuzile usljed ponovnog proživljavanja svih tih emocija koje su je obuzele tog, za nju izuzetno značajnog dana. „Zidovi su bili sedreni, prepoznala sam taj materijal“, govorila je uzbuđeno kao da je otkrila neku jako bitnu stvar. Ali, za nju ova džamija i jeste bila jako bitna, ali ne stvar, nego građevina koja je imala dušu. Pamtila je nana boje, materijale i sitnice, koje mnogim posmatračima nisu bile vidljive.

Na izlasku iz džamije, osvrnula se ponovo na ulaz. Iznad vrata stajao je natpis čiji mi je prijevod nana citirala: **Ovu časnu džamiju i uzvišeni mesdžid sagradio je u ime uzvišenog Boga dobrotvor Hasan, sin Jusufov, za ljubav Bogu, želeći postići Božije zadovoljstvo. Tajni glas izreče kronogram: O vječni (Bože) primi (ovo djelo) lijepo.** Tog trenutka zahvalila je Allahu dž.š. što je ova jedinstvena građevina sagrađena na zemlji na kojoj ona upravo stoji i zatražila je od Svemilosnog da Hasanu Neziru podari sve ljepote ahireta, jer je on zaslužan za ljepotu koju je ona na dunjaluku vidjela. Kaže da nije prošao ni dan da se ona

u svojim dovama ne sjeti Hasanovog imena, ali i Ramadana, kojeg je Hasan angažirao kao jednog od najpoznatijih arhitekata Osmanskog carstva.

Dugo se zadržala na posmatranju harema. Misli su joj se gubile u bistroj vodi koja je tekla iz kamene čaše smještene u šadrvanu, u kojem je nana uzela svoj prvi abdest u Foči. Tokom razgovora nana je pravila velike pauze tražeći epitete kojima bi mi približila ne samo izgled, nego i dušu ove džamije, ali kaže da adekvatnu riječ nije bilo moguće pronaći. Aladža džamija je bila čudesna, nenadmašiva, dragocjena, skladna i uprkos svim ovim riječima bila je neopisiva. Svaki njen opis zasnivao se na nedorečenosti.

„Neizreciva ljepota, dijete moje“, bile su riječi koje su mi odzvanjale u ušima, dok sam prizivala misli da se vrate u stvarnost.

Pedeset godina poslije naninog prvog posjeta, stajala je njena unuka na istoj onoj zemlji, na kojoj je nana doživjela prvu pravu oduševljenost umjetnošću. Stajala je unuka, ali Aladža nije stajala. Temelje je prekrivala crna, olovna zemlja, družeći se s prahom, prašinom i ništavilom. Tuga je koračala hramom, nakon 440 godina sreće, a nosila je ime “Hiljadu devet stotina devedeset i druga godina“.

Tuga je koračala i srcem i dušom jedne buduće studentice arhitekture. Koračala je mojom dušom. A ja sam, očima u kojima je gorjela jedna iskra, jedna nada da ću vidjeti obnovljenu, bar djelimičnu skladnost nekadašnje Ljepotice, posmatrala ostatke sa lijeve i desne strane željeznog mosta. I upućivala molitvu, tiho ali iz dubine srca, jer postojalo je mnoštvo duša koje su čekale da zijarete Aladžu.

A jedna bajka čekala je na svoj sretni završetak.

Begić Elma III,
Gimnazija „Muhsin Rizvić“ Kakanj
Profesor vjeronauke: Meliha Aličković-Omanović